

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANERBLADET

NR. 8 AUGUST 1969 54. ÅRGANG

Månedsskrift
for Soransk
Samfund

Højlund & Løgstrup

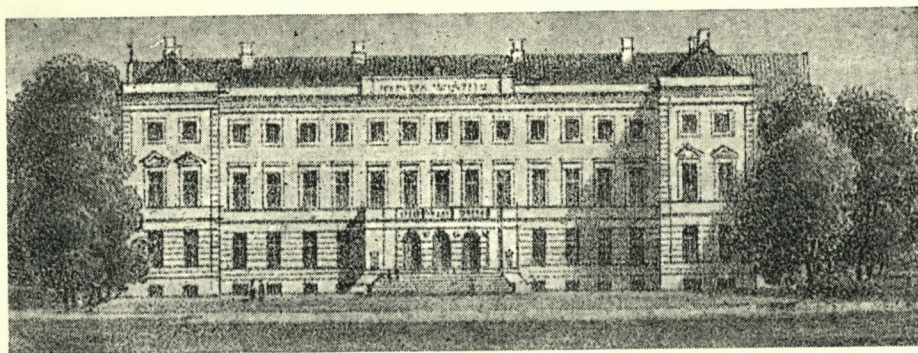
KONSULENTER FOR VIRKSOMHEDSLEDERE

Organisation - Markedsføring

Økonomi

HØJE GLADSAXE TORV 2, 2860 SØBORG

TELEFON (01) 69 36 83

Academia Sorana

efter gammelt stik

SORANER-BLADET

AUGUST

54. ÅRGANG

NUMMER 8

Direkte fra båndet XI

13.-9.-1965.

– Landsretssagfører Hermod Lanung – De er student fra Sorø i 1914, og enhver ved, De har haft en meget interessant tilværelse med lange perioder fjernt fra Danmark. Var det allerede på Sorø Deres mening at gå jura-vejen?

– Det er lidt svært at svare et klart ja eller nej. Jeg syntes, det var værdifuldt at have netop den træning, der ligger i det juridiske studium – ikke kundskaberne så meget, men netop træningen, optræningen af ens judicium.

– Ville De være sagfører, eller havde De andre planer?

– Også det er svært at sige. Jeg tænkte også på at gå den videnskabelige vej. En af mine professorer var interesseret i, at jeg skulle skrive en doktordisputats. Men – så fik jeg, medens jeg var

oppe til juridisk embedseksamen, en henvendelse, om jeg ville gå i Nansen-tjenesten. European Student Relief og Fritjof Nansen-Kommissionen arbejdede på det tidspunkt i Sovjetunionen, og det samme gjorde amerikanerne (Hoover). Man havde organiseret hjælpen for de hungerramte distrikter. Jeg havde været i Rusland før. Eventyret fristede. Jeg sagde ja.

– Det var allerede i 1917, De var der første gang?

– Ja, og det var i den danske legation. Nu, anden gang, var det fra 1922 til 24. Første gang, altså midt under krigen, var grunden, at Danmark havde overtaget de østrig-ungarske interesser i Rusland. Vi skulle tage os af krigsfanger og civilfanger. Det havde Amerika oprindeligt gjort, men da Staterne

kom med i krigen, gik opgaverne over til os. Vi startede en helt ny legation i Petrograd under Rosenørn-Lehn, og jeg var altså en af dem, der som ganske ung mand kom med. Desuden var der Netterstrøm og Gustav Rasmussen.

– Netterstrøm, en god soraner, og senere direktør i Industrirådet, og Gustav Rasmussen, den senere udenrigsminister!

– Ja! Jeg var der fra maj 1917 under Kerenski og oplevede Oktoberrevolutionen! Fra juli 1918 var jeg et godt $\frac{1}{2}$ års tid i Dansk Røde Kors i Moskva, kom hjem og studerede videre og fik min embedseksamen. Disse år fra 17 til 19 var til en vis grad »the time of one's life«. Man oplevede fuldstændig fantastiske ting.

– Det var jo midt i »rædselsperioden«?

– Ja, man var tit ude for farlige episoder, men så ung man var, tænkte man ikke på, man kunne komme noget til. Under selve revolutionen gik vi vagt i legationen om natten. Vi var bange for røverbander – ikke for bolchevikerne. På et tidspunkt var dele af byen halvvejs i huliganernes vold, og det gik hårdt til. Vi boede i den østrig-ungarske ambassade, som var stor med en enkelt portudgang til gaden og tregårde bag hinanden, så den var velegnet til at forsvare.

– Var forskellen stor, da De i 1922 vendte tilbage?

– Jo. Da havde bolchevikerne jo været ved magten et stykke tid. Men forholdene var vanskelige. I distrikter bl.a. nær Charkow i Ukraine, hvor jeg var, herskede der hungersnød, som næsten

over hele Volgaegnen. Jeg fik straks tyfus og kom på studenterhospitalet.

Heldigvis var jeg ikke hårdt angrebet, for så var jeg død. Men også det at ligge på hospitalet var interessant under de mærkelige og primitive forhold. – Jeg var i Sydrusland til maj 1923. Så avancerede jeg pludselig, fordi vor chef i Moskva, englænderen Gibson, blev udvist med tre dages varsel. Der var i de dage opstået en konflikt mellem Sovjetunionen og Storbritannien, Curzon-konflikten blev den kaldt. Det viste sig, man havde fotograferet Gibsons dagbog i længere tid, og at der havde stået ting, bolchevikerne ikke var alt for glade for. Så blev der holdt krigsråd i Nansen-kommissionen, og det endte med, man bad mig komme til Moskva. Jeg overtog stillingen som Chief Representative både for Nansens Intellectual Relief og for Studenterhjælpen. Hidtil havde mit distrikt været Ukraine og Krim m. v. Nu gjaldt det hele Sovjetunionen, og blandt andet fik jeg chancen for at tage på inspektionsture ned ad Volga og til Rostov/Don og Kaukasus o. s. v. På Krim havde jeg været flere gange fra Charkow.

– Hvor boede De?

– I Charkow havde Nansen-kommissionen fået overladt et palæ, hvor vi havde kontorer og bopæl. På et vist tidspunkt boede her både repræsentanten for det almindelige arbejde i Ukraine og så min ringhed som repræsentant for Intellectual Relief og Studenterhjælpen. Den førstnævnte var Vidkun Quisling, den mand der senere blev Norges diktator og blev skudt som landsforræder.

– Quisling?? Hvordan var han som menneske?

- Han var meget ejendommelig, højt begavet, nummer eet fra Krigsskolen i Norge, intelligent, men - meget, meget ejendommelig. Jeg husker episoder, som måske ovenikøbet ikke rigtigt egner sig til gengivelse ... ikke at der var noget »slem« eller ubehageligt ... men - episoder der vidnede om en meget, meget stor naivitet.

- Tror De, han i sin tid - under krigen - handlede ud fra virkelig nationale synspunkter?

- Det ejendommelige var, at han i Ukraine var meget sovjet-interesseret. Mens han senere hen blev den store antikommunist, så var han i perioder mere sovjetvenlig end de fleste andre. Jeg vil ikke sige, han var kommunist ... det var han utvivlsomt ikke, men efter mit skøn meget forstående overfor kommunismen. I en periode havde vi fælles husholdning, fælles husbestyrerinde ...

Har De aldrig truffet ham senere?

- Nej, men jeg har fået brev fra ham ved en vis lejlighed - forøvrigt et meget interessant brev - men jeg har ikke haft noget som helst med ham at gøre, efter at de onde tider opstod i Norge. - Jeg husker, at en af de sidste ting vi diskuterede i Charkow, var om Finland burde eller ikke burde være med i Norden! Det var et spørgsmål, der optog ham.

- Da De omsider kom hjem, begyndte De at tage del i dansk politik?

- Ja, jeg startede som sagførerfuldmægtig. I perioderne mellem mine ophold i Rusland havde jeg haft en del med Studenterforeningens radikale at gøre. Det var også i Christmas Møllers tid ...

- De havde det hyggeligt sammen!

- Ja, absolut ... Christmas Møller, Svend Aage Lund (Berlingske Tiden-
de) ... jeg har mange gode venner fra den tid, også blandt konservative.

- Interesserede ungdommen sig mere for indenrigspolitik, end den gør i dag?

- Ja! Og den gang betød vi radikale virkelig noget i Studenterforeningen, for når vi var heldigst, så fik vi 2/3 af hele oppositionens stemmetal. Engang var vi i oppositionen lige ved at få valgt professor Poul Andersen som ledende senior. Senere fik vi højesteretssagfører Schjørring valgt.

- Og De fortsatte som politiker?

Jeg blev medlem af Studenterforeningens økonomiudvalg. Senere kom jeg ind i Københavns Borgerrepræsentation, hvor jeg sad i 18 år.

- Borgerrepræsentationen er vel et af de steder, hvor en politiker kan se ligesom mere direkte resultat af sit virke?

- Ja, det er rigtigt ... mere konkret ... mere »kontant« end i Folketinget. Desværre måtte jeg gå ud, for når jeg var tre eller fem måneder i New York, kunne jeg ikke forsvare at holde pladsen.

- Hvornår begyndte Deres virke i udlandet for alvor?

- Allerede som grøn student interesserede jeg mig for det internationale samarbejde. I 1921 organiserede vi en kongres på Christiansborg for Folkeforbund, fred o. s. v., og vi var her så heldige, nok første gang efter krigen, at samle repræsentanter for de to krigsførende gruppers ungdom ... englændere, franskmænd, tyskere, østrigere o. s. v.

- Troede De på Folkeforbundet den gang?

- Ja, absolut, og jeg gik op i det for alvor. I Statens tjeneste begyndte min virksomhed dog først i januar 1946 ved den første FN-generalforsamling i London.

- Herskede der en meget optimistisk stemning?

- Det gjorde der, og vi troede jo, at det hele ville gå noget anderledes, lettere ...

- Uden »jerntæpper«?

- Ja, vi troede i høj grad på fremtiden - allesammen. Men det varede jo ikke længe, før de dybe modsætninger mellem øst og vest, den kolde krig, begyndte.

- Hvad mener De om selve Europa-tanken?

- Den tror jeg absolut på.

- Vil der komme et nogenlunde »fælles Europa« indenfor en menneskealder?

- Ja, jeg tror i hvert fald på et helt organiseret samarbejde. Hvilke former det nøjagtig vil tage, kan jeg ikke sige, men det lægger jeg ikke så megen vægt på.

- Økonomisk vil det jo være det eneste rigtige, men er det ikke farligt for de små lande politisk?

- Det behøver det ikke at være. Det ville måske i en vis forstand være farligt for os at gå ind i Fællesmarkedet uden England. Men med England og Norge og eventuelt Irland og Østrig o. s. v. da tror jeg ikke, der er fare.

Det vil bringe betydelige fordele økonomisk, og det er naturligt, at Europa - hvad det også er på vej til - får en

mere selvstændig tilværelse, end vi havde i en vis periode efter krigen. Dermed menes ikke, vi skal være i modsætning til det ene eller andet. De små lande har også deres mission. Vi kan undertiden bringe noget, de store har gavn eller glæde af at tage imod. Vi kan være mæglende og formidlende, og vi har vor mere humane indstilling til mange ting ...

- Og ikke de store ambitioner?

- Nej! Jeg mener, vi undertiden virkeligt kan yde bidrag, som ikke skal undervurderes ... i Europarådet ... i De Forenede Nationer.

- Må jeg til slut vende mig til Sorø? Var der nogle af lærerne, der fik særlig indflydelse på Deres senere tilværelse?

- Jeg satte stor pris på Glahn, vor latin- og fransklærer, samt på rektor.

- Af deres samtidige på Sorø har vi allerede talt om Netterstrøm. Der var også Amby.

- Han og jeg var kolleger i New York i FN i adskillige år og blev forøvrigt begge taget af tyskerne natten efter »opgøret« i august 1943 og kom begge det samme sted hen.

- Og Edvard Suhr.

- Også en glimrende kammerat ... og Spärck, desværre er han død ... Heilmann fra Skelskør, vi var begge ny-sproglige ...

- Og så var der Glückstadt!

- Ja, Erik Glückstadt, søn af generalkonsul Valdemar Glückstadt. Han døde i Amerika. Han tog navnet Christian og blev amerikansk officer under krigen og forretningsmand, så vidt jeg har erfaret.

- Til aller sidst: Kan det tænkes, at FN vil lide samme kranke skæbne som Folkeforbundet?

- Nej, det tror jeg bestemt ikke. For det første ved jeg, at FN er meget stærkt forankret i afro-asiaternes bevidsthed og også i latinamerikanernes. Selv om FN har svigtet på adskillige områder, har det også gjort overordentlig megen gavn. Jeg tror, der trods alt er en stærk følelse af, at FN - trods sine fejl - er uundværlig. I yderste fald ... hvis det endelig skulle gå ned ... så måtte man straks søge at genopbygge det. Det - eller noget lignende!

C. C. Hoffgaard.

Soranerfrokosten

Torsdag den 7. august 1969

Denne varme, hvor sagkundskaben kalder de rådende 26 grader »lidt køligere«, havde holdt den gamle redacteur hjemme, så undertegnede blev telefonisk pålagt at møde for at referere - jeg var nu kommet alligevel; for jeg går meget nødtigt glip af de frokoster, den tone der hersker os imellem og den hartad forbløffende livlighed, der råder.

Vor formand, *Jonas Bruun*, bød velkommen, roste sig af at have bestilt fiskefileter i stedet for sild og omtalte, at Soransk Samfund nu med sine 1800 medlemmer var langt den største forening af sin slags. Og disse mange mennesker blev ført på kartotekskort og varetaget af mennesker, vislet ikke kender, og som end ikke er soranere - kassererens sekretær; den nuværende *fru Brynée*, siden omtaltes *fru Hansen* hos Husted-Andersen og *hr. Jensen* hos Brincker.

På dette tidspunkt var Hebo blevet synligt utålmodig, så Bruun skyndte sig at sige nogle pæne ord til den just 80 år fyldte *Brincker* og lod skolen leve. Kraftige råb og et gribende kor udløste følelserne hos de 15 deltagere, spændende fra 1907 til 1951.

Efter længere tids energisk indtagelse af føde mindedes *Kann Rasmussen* en af sine gamle lærere, dr. phil. *Knud Estrup* (s' 1903), der lige var fyldt 85 år. Selvfølgelig havde Kann Rasmussen lært det han skulle, men det var ikke det, der var det væsentlige; det havde været Estrups personlighed, han der docerede, at den fysik man skulle kunne (ca. 800 sider), kan læres på en time, når man ved, hvad det drejer sig om.

Dette synspunkt »hvad drejer det sig om?«, havde Kann Rasmussen haft megen glæde af siden hen. Estrup var en god lærer, en vittig mand, hvor man »lærte, medens man lo«.

Saxtorph havde også haft Estrup (på officerssskolen), men ville ellers tale om de mange og uventede situationer, hvor man faldt over gamle soranere; ikke alene er vi en talrig skare, men også et folkefærd med mange facetter. *Per Sørensen* meddelte, at han nu ville lade sine facetter spille i Thailand de næste 5 år; det for 3 år siden indstiftede Centralinstitut for Nordisk Asienforskning vil oprette et humanistisk forskningsinstitut i Thailand, som Sørensen skal lede. Han regnede med også derude at finde gamle soranere, og »hvis nogen skulle komme forbi ...« Han lovede endvidere at holde bladet underrettet om dette interessante og vigtige arkæologisk-etnografiske arbejde.

Brincker havde til sin 80-års dag af Samfundet fået en fin kunstbog med franske akvareller, derfor takkede han, men navnlig for at man havde valgt at lade en af Bjørnestads døtre overrække den (!).

Så mindedes *Perch-Nielsen*, hvorledes han i marts 1920 ved afstemningen i Zone 2 havde bragt sit offer i den nationale sags interesse, i form af en gevaldig endefuld af »Baf«, hvem Perch havde mishaget med nogle bemærkninger om Flensborg. Og således kom vi ved denne frokost til at tale Sønderjylland. *Fink* berettede, hvorledes hans forældre havde haft et uhyre besvær, inden de til sidst ved overretten i Kiel fik lov til at kalde ham ved fornavnet *Dan*. *Clau-sen* havde minder fra en sejltur med landgang ved Egersund, hvor den ferierende daværende adjunkt *Bohn* havde givet de unge mennesker en virkelig indførelse i grænselandets problemer; Saxtorph havde oplevet noget lignende på klassecykeltur med *Holten-Bechtolsheim*. Endelig rundede *Aage Dahl* af i en beretning om et besøg af gymnasiaster fra Sorø til idrætsstævne i Sønderborg; de var under rektor *Raaschou-Nielsens* ledelse indkvarteret hos Dahl i Egen sogn og præstegård. Dahl ønskede at mindes sine gode år på skolen, de dejlige oplevelser, og den glæde det altid havde været.

Om der skete mere ved jeg ikke, for jeg måtte gå tidligt; men *Kindt* lovede dog ikke at komme med lødige indlæg, så jeg trygt kunne slutte her. Næste gang er *torsdag den 4. september kl. 12.15*.

N. Sx.

Aksel Dahlerup: Radio-eventyr

Lohses forlag. København, 1968.

Aksel Dahlerup (s. 1915), i årene 1959-67 programdirektør for Danmarks Radio, fortæller i ovennævnte bog udføreligt om sit brogede og indholdsrige livsløb.

Som barn i fødebyen Odense oplevede han ofte, at gamle mennesker understregede deres alder med ordene: »Jeg har levet under fire konger«. Også Aksel Dahlerup har levet under fire konger; han nøjes dog ikke med at anføre dette faktum, men da han har mødt dem alle, karakteriserer han dem: Den milde Christian IX, på sine gamle dage omfattet med ærbødighed og kærlighed, rummende sammenhængen fra Frederik VI's tid til vort århundredes begyndelse. Frederik VIII og dronning Louise, som hans forældre (faderen var 1906 forsat til København), hvert år modtog til julefest i »Kronprinsesse Louises asyl«, for kongeparret indledningen til dets egen jul og et vidnesbyrd om en varm følelse for børn. Christian X og dronning Alexandrine kom han gennem radioen i nært personligt forhold til, og gennem kongens 35 års begivenhedsrige regering udvikledes store menneskelige egenskaber: Retsskaffenhed, uforfærdethed, ansvarsfølelse over for fædrelandet. Forbindelsen er fortsat og uddybet med vort nuværende kongepar; kongen taler hver nytårsaften i radioen, han besidder fint dansk lune, og deres familieliv er smukt, ægte dansk.

Når der er dvælet forholdsvis længe ved Dahlerups omtale af kongehuset, er det for at fremhæve, at man her står overfor et loyalt, kultiveret menneskes positive indstilling i modsætning til den selvtilfredse, bedrevidende kritik af de kongelige, der så mange steder bringes til torvs.

Aksel Dahlerup voksede op i et officershjem i en dansk provinsby; man lagde vægt på det korrekte, aflagde de nødvendige visitter; man holdt de obligate middagsselskaber, og husets standard betegnedes ved beboelsen af en 6 værelses lejlighed med 2 tjenestepiger samt af og til en oppasser. Hjemmet og livet var dog ingenlunde filistrøst: Faderen var en særpræget personlighed, han udførte et kristeligt-socialt arbejde i børnesagen, havde forståelse for højskolen og var som officer streng, men retfærdig. Også moderen forstod at præge hjemmet, og fra disse forældre har sønnen taget værdifulde egenskaber i arv.

Med stor forventning kaster vi soranere os over Dahlerups skildring af hans Sorø-tid 1908-15. Han ville gerne til Sorø; her havde både hans fader (1861-1933, s. 1879) og hans onkel, den senere sprogprofessor Verner Dahlerup (1859-1938, s. 1876) gået i skole. Alle-rede tidligere (s. 8) havde Dahlerup fortalt om historielæreren Gad, der krævede den danske kongerække lært udenad med den motivering, at »Kongerækken holder sammen på hele dette umå-å-delige stof, som Danmarkshistorien er«.

Velopløst fortælles om skolen og dens lærere, og der sluttes med lille digt til

den soranske kvindes pris: »Dit første digt gjaldt hendes gule lokker, dit første kys fik hendes røde mund.«

Skolen rummede flere betydelige lærere: C. A. Nielsen (s. 48; nævnt også s. 10), den frodige, slagfærdige; ham kunne man ønske at høre noget mere om; det samme gælder Kresten Simonsen, pioner på det naturvidenskabelige område, Hans Henriksen Ussing, dr. phil. på Den ældre Edda, sprogeniet Ferdinand (ikke, som der står i teksten: Frederik) Ohrt, overlærer Alfred Glahn, en foregangsmand inden for sprogundervisningen; han anvendte, lang tid før det blev almindeligt, grammofonpladen.

Naturligvis glemmes den store pædagog, rektor Bartholomæus Hoff, heller ikke; vi hører om hans sympati og senere antipati for Herman Bang (s. 49-50; Bang færdedes i Dahlerups barndomshjem, se s. 34-37), om hans sprogrenser-tendenser (en cykel var et ridehjul) og om hans uvilje overfor åbne vinduer.

Efter kapitler om studentertid, militærtid, ansættelse i justitsministeriet og journalistliv kommer den første omtale af radioen (s. 117 ff). På de Ferslevske blades initiativ udsendtes der regelmæssige gudstjenester fra Garnisons kirke, »den mest betydningsfulde tilvækst til de danske radioudsendelser«, »den største radio-triumf i den danske radiofonis glørværdige historie«, hævder Aksel Dahlerup (s. 119) – dette vidner om forfatterens positive indstilling til de højeste værdier.

Den øvrige del af erindringsbogen bringer en detaljeret fremstilling af Dahlerups betydningsfulde radiovirke, i ind- og udland, i krig og fred. Her fin-

Overlærer Lauritzen's Elevorkester (Sorø Akademi) 1907:

Ved harmoniet længst t.v.: Henning Rechnitzer Møller.

Ved flygelet: Børge Hebo, Adolf Stage Mathisen.

Siddende (med skæg og bratsch): Overlærer Chr. Lauritzen.

Med basun: Godske-Nielsen. Foran (med fløjte): Edw. Mortensen (Mitens).

Med kontrabassen (bag basunen): Mathias Wassard.

Foran Wassard, med celloer fra v.: Kay Ulrich, Daniel Kisbye.

Violinerne, fra v.: Emil Jæhnigen, Kjartan Effersøe, R. E. Brincker (koncertm.), Knud Gemzøe. (II. violinerne): Emil (»Petter«) Mortensen, Aage Rosenkjær, Arvig Jensen, Nikolaj Dahlerup. (I tilslutning til Brinckers artikel s. 77-80).

der vi tidens historie, afspejlet hos en altid vågen og interesseret mand. Umuligt at gå mere i enkeltheder, dog bør gøres opmærksom på omtalen af kammerangeren Emil Holm (s. 151-55), og gamle minder dukker op ved gensynet med billedet (s. 17) af Aage Schmidt og Ellen Rovsing, personerne i Jens Lochers lystspilsituation »Familien Hansen«, der hver uge aflyttedes både herhjemme og ud over landets grænser (s. 131-32). Serien kunne til tider virke irriterende tynd, men, set som helhed, blev det en charmerende og hyggelig skildring af en dansk gennemsnitsfamilies tilværelse (Den er nu afløst af »Karlsens kvarter«).

Dahlerups erindringer giver dels et tidsbillede, dels et nuanceret portræt af en mand, der – som det hed i en ikke holdt dåbstale (s. 39-40) har opfyldt ønsket om, »at altid danske mænd og kvinder må kunne glæde sig ved hans ord.« Eneste indvending: Forlaget burde have ofret et person-register.

Poul Schjærff.

Rejsen til Italien

Kære Soransk Samfund

Som en ringe tak for den bistand, vi har modtaget fra dig til gennemførelsen af vor Italienstur, vil jeg gerne – ganske kort – fortælle om rejsens forløb.

Rejsen til Rom gik uden bemærkelsesværdige begivenheder bortset fra, at vi blev forsinket godt seks timer på grund af togstrejke. Godt trætte nåede

vi frem til Hostellum, vort logi nær ved Peterskirken. Her havde man trods det sene tidspunkt – vi nærmede os midnat – et fortræffeligt måltid parat til os.

I Rom havde vi naturligvis umådelig travlt og nåede slet ikke alt det, vi gerne ville. En rundtur i bus (tak!) gav os en værdifuld orientering. Som behagelige afbrydelser i det varme og opslidende arbejde med at nå så meget som muligt i selve byen virkede besøgene i Tivoli, hvor vi besøgte Villa d'Este med de herlige springvand og ruinerne af kejser Hadrians landsted, og i småbyerne syd for Rom, Castelli Romani. Også disse oplevelser siger vi dig tak for! Efter en lille uges forløb var vi så mætte af indtryk, at vi ikke orkede at besøge Ostia, men besluttede at have denne lækkerbiskken tilgode.

Fra Rom gik turen til Firenze, hvor vi nød renæssanceatmosfæren, glædede os over at se en række af verdenskunstens mesterværker og gik på opdagelse hos de mange gadehandlere, der faldt byens traditionelle specialiteter, lædervarer, kniplinger og uldvarer, guld og meget mere. Også her blev der råd og lejlighed til at komme uden for byen. Besøget i Fiesole bød på et strålende panorama over Firenze og en interessant visit i det derværende franciskankloster. Som dit sidste bidrag til vort program fik vi en bustur til den male- riske og spændende middelalderby San Gimignano, et værdigt punktum for en lang kæde af oplevelser.

Med venlig hilsen og tak på elevernes og egne vegne.

Per Boolsen.

Soraner-cricket

August 1969

Soraner I – ÅB.

I et eksklusivt opsat interview til Berlingske Tidende udtalte anfører Jørgen Hansen, at han vel ikke kunne love sejr over ÅB, men at SORANERNE forstærket med Allan Bloom og Per Nørgaard – hjemvendte fra henholdsvis Bombay og London – måske kunne give ÅB mere kamp, end mestrene er vant til at få.

Nok udeblev sensationen, men vi tvang da hele ÅBs hold til gærdet og tog dem alle for beskedne 145 p. Der præsteredes udmærket kastning, særlig af Per og Hans R., der bl. a. tog Morild og Mortensen i samme over. Hans havde endvidere den særprægede oplevelse, at se en af sine bolde fare mellem gærdepindene – vel at mærke, uden at nogen af overliggerne rørte sig, hvorefter Ålborg-spilleren ikke kunne dømmes ud. Det skal man kaste temmelig præcis for at kunne gøre!

Af vore 87 p. i første innings noteredes Per N. for 24 p. og F. P. for 21. I anden omgang var det særlig Charles Lønholdt, der gjorde sig bemærket med 31 p. scoret ved godt og fornuftigt spil, lidt heldig var Charles nok ved ikke at blive løbet ud 4 gange af sig selv, men når Charles dristigt forlader sit gærde på bolde, der går lige hen til midtergriberen, er det vistnok for at trætte

markspillerne! Også Jørgen Kofoed klarede pænt for sig med 16 p.

Alt i alt lovede indsatsen mod ÅB godt for de 4 sidste kampe. I stærkeste opstilling hører vort 1. hold jo til i den bedste halvdel af 1. div., men når vi må spille hver kamp uden alle de bedste, må det jo gå som det går.

Soraner II

har været en tur i Nykøbing på Falster, hvor det lokale 1. hold – før denne kamp – lå på en 2. plads i 3. div. med gode oprykningschancer. Og da Nykøbing for ikke så længe siden eliminerede SORANER I fra pokalturneringen, så man dér på stedet med fortrøstning frem til et let og ubesværet opgør med SORANER II fra bunden af 3. div. Men som den begavede læser allerede vil have gættet, gik det ganske anderledes. SORANER II vandt – som anfører Arnsbjerg har gjort det 10 gange ud af 11 – lodtrækningen, og da vi kun var 8 mand, men forventede op ad dagen at blive 10, gik vi da i marken. Vi må have stået, hvor vi skulle, for af de 7 gribechancer, vi med udmærket bowling tiltvang os, holdt vi de 7, og dertil skal tilføjes, at der ikke var mange »damegribere« imellem. Nykøbing var all out for 110, en efter de hjemmehørende tilskueres højlydt tilkendegivne mening »latterlig points-total«!

Med John i overdådig form – han havde bl. a. en sekser så ubegribelig stor, at det måtte hentes nøgler til et fjerntliggende kommunalt anlæg for at hente den! – var det ingen sag for SORANER II at overgå denne score. Det skete for tabet af kun 4 gærder, og da vi for yderligere et gærdefald var nået

op på 151 p., opgav Nykøbing ævred som gode tabere. Deres kommentarer var rosende, og, tilføjede vor gamle ven Harry Erichsen: »I kan da ikke ha' bedre hold derhjemme!«

2. holdet mangler nu at møde Næstved, Kerteminde og Svanholm og skal vinde mindst een af disse kampe for at blive i rækken.

Soraner III

har været i Slagelse for at gøre det godt igen, at sjællænderne en forårsdag måtte køre forgæves til Gentofte. Rejsen trættede vore folk, og det i forbindelse med flere selvskabte plager (åbningsgærderne løb hinanden ud i 1. over, og 11. gærdet gik på café og dukkede først op igen, da vor halvleg ved gærdet forlængst var forbi!) var vel medvirkende til en kollaps. Kun Georg Olsen med 44 p. slap nogenlunde fra det, og det til trods for, at Slagelse ved at nægte os den mindste pils eller sodavand i sommervarmen bestemt gjorde deres bedste for, at heller ikke Georg skulle have en god dag.

Vi tabte efter første halvleg med omkring 120 p. og skyndte os afsted for at få slukket tørsten!

ARNS.

Det var dengang-

»Sorø som dannelsessted...« kalder daværende adjunkt **Holten-Bechtolsheim** (Peleiden) sin artikel i vort blad for 50 år siden – og bortset fra vor tids motorstøj m. m. har hans slutningsord vel stadig bud til vor tids soranere:

Gå en sommeraften ind gennem Klosterporten, helst ved 6-7 tiden, når solen hælder mod vest, og lyset begynder at blive dunkelt under de århundredgamle træer. På den tid er der stille på den

gamle klostergrund, og måske møder man ikke et menneske. Des mere vil stedets stemning tale til een, nu da dagens arbejde er ved at standse, og den nordiske sommernat med dens romantik og længsel glider frem over himlen, umærkeligt og lydløst som en natfugl på sine store, bløde vinger. Den ro, der er over naturen – det er den ro, som er nødvendig for ethvert grundigt åndeligt arbejde, når mennesket er fri for forstyrrelser og ene med sine tanker, ene med naturen.

Hvert kvartér slår kirkens ur, og slagene lyder som en utrættelig påmindelse om ikke at spilde den tid, vort korte liv varer, som en formaning om at lade det små og ligegyldige ligge uanset og vende sig med alle kræfter mod det, som det kommer an på, **indad**, til du når den dybeste og sandeste grund i dig selv og har frigjort dig for hvad der er falsk, **udad**, til du har samlet så stor en rigdom i hjerte og hjerne som du kan rumme – taknemlig mod dem, som har gjort dig til arving af disse gaver, opfyldt af ønsker om at afbetale din gæld ved at blive dit fædreland en god søn eller datter. Når man har oplevet den stemning, så har man været i Sorø.

Elbs.

Dødsfald

FHV. BOGHANDLER

KNUD POULSEN

* 9. marts 1877 – † 20. juni 1969.

Boghandler Knud Poulsen, der døde, 92 år gammel, den 20. juni, var født i Korsør, hvor hans far, Poul Oluf Poulsen, var ansat ved jernbanen; 1880 blev han forflyttet til København, og 1887 udnævntes han til stationsforstander i Sorø. Knud Poulsen kom derfor 1889 på Akademiet og udgik derfra 1893.

Knud Poulsen stod i lære hos boghandler Clausen i Sorø, i begyndelsen med ulyst, da han hellere ville til jern-

banen; men senere indså han, at han var kommet på sin rette hylde, og han har livet igennem været tilfreds med sin lod. Efter læretiden i Sorø blev han 1897 boghandlermedhjælper i Nykøbing F. og i Haderslev til 1901, 1902-03 bestyrede han en boghandel i Korsør. Fra 1904 etablerede han sig som selvstændig boghandler i Hillerød; endelig i årene 1935-46 var han bosat i Gilleleje.

Desuden beklædte han adskillige tilidshverv: I otte år var han formand for Boghandlerforeningens Sjællands-kreds. Han har været bestyrelsesmedlem i Turistforeningen, Teknisk Skole - i Hillerød var han medlem af Ligningskommissionen og i Gilleleje af Sognerådet. Siden opholdet i Haderslev, hvor han oplevede Kollertiden, har det sønderjyske ligget ham stærkt på sinde; i mange år var han bestyrelsesmedlem i den lokale Sønderjydske Forening.

Den virksomme mand havde desuden mange og alsidige interesser: Cricket og rosport, politik, litteratur og teater, turisme (rejser).

Det lykkedes mig at få Knud Poulsen til at nedskrive nogle »Minder«; de findes i Sor. Bl. 1969: 53-56. Desuden har han 1955 til Nationalmuseet afleveret en beretning om barndomshjemmet og livet i Sorø i 80'erne og 90'erne. - Hans broder var højesteretsdommer *P. C. Poulsen* (1873-1964, s. 1892, se Sor. Bl. 1964: 15).

P. Sch.

OBERSTLØJTNANT

OTTO FEDDERSEN

* 29. juni 1890 - † 17. juli 1969

Efter lange tiders lidelser af forskellige sygdomme døde Otto Feddersen,

Højbjerg ved Aarhus, den 17. juli, 79 år gammel.

Otto Feddersen var søn af daværende herredsfuldægtig i Randers, Josias Feddersen, 1860-1935, og hustru Junia Hastrup. Faderen blev senere byfoged og borgmester i Slagelse og Assens, og senere dommer i Assens.

Otto Feddersen kom fra Randers Statsskole på Sorø Akademi 1905, men udmeldtes allerede i marts 1906 på gr. af sygdom. Han uddannedes ved rytteriet, officer dér 1917, ritmester 1921. Som led i specialuddannelse gjorde han 1923-24 og 1933 tjeneste i den franske hær.

Den 9. april 1940 var han chef for dragonerne i Aarhus, og mens tyskerne holdt vagt ved kasernen, fik han i natens mulm og mørke ad bagdøren dragonernes krudthus tømt for ammunition, der skjultes i en grusgrav i skoven og altså kunne anvendes i påkommende tilfælde.

Bitter over, at kampen ikke blev fortsat den 9. april, tog han kort efter sin afsked fra hæren, blev oberstløjtnant af forstærkningen og ivrig leder af en modstandsbevægelse med grene over hele Jylland. Som væddeløbsrytter har han vundet både danske og nordiske mesterskaber. Det føltes som en grov uretfærdighed, at han, da befrielsen nærmede sig, blev frataget ledelsen af den midtjyske militærorganisation og placeret som rådgiver for den nye leder.

I efterkrigsårene blev han medlem af bestyrelsen for 4. maj kollegiet, formand for motorudskrivningstjenesten og tilrettelægger af de smukke, stærkt besøgte flaggudstjenester i Aarhus Domkirke på Valdemarsdagen.

Rank og modig var han – hvad følgende episode vidner om; den er at læse i Sor. Bl. 1936: 37–38. Her hedder det bl. a.: Under 20. april 1936 er Medaljen for Druknedes Redning med tilladelse til at bære samme tildelt ritmester, kammerjunker Otto Josias Feddersen for den 11. august 1935 at have reddet en dragon fra at drukne i Vesterhavet ved Vejrs.

Søndag den 11. august 1935 gik dragon Aksel Jørgensen sammen med to andre dragoner ud at bade i Vesterhavet ved Vejrs. De var svømmet ud på 2. revle, og her blev Aksel Jørgensen af en bølge trukket udad og søgte forgæves at svømme tilbage til revlen, hvad der lykkedes for de to kammerater. Jørgensen opgav at svømme ind, men søgte at holde sig flydende, indtil der kom hjælp.

Ritmester Feddersen, der på dette tidspunkt under badning befandt sig på 2. revle, hørte råbene om hjælp og svømmede ud til dragonen. Denne, der havde slugt en del vand, lagde sig efter Feddersens anvisning om på ryggen, så redningsmanden kunne holde om ham med venstre arm og forsøge at svømme indad ved hjælp af højre arm. På grund af den stærke strøm måtte Feddersen hvile sig, da de var kommet et stykke ind. Fra 2. revle blev der nu kastet en redningskrans ud, og Feddersen lod den nødstedte redde først – selv var han ganske udmattet og måtte hjælpes op på 2. revle af to personer, der var kommet til stede. Han blev ligeledes hjulpet i land, og da han nåede stranden, faldt han sammen.

Af de under sagen afgivne forklaringer fremgår det, at begge har været i livsfare, og at det må antages, at dra-

gonen ikke ville have kunnet holde sig oven vande, såfremt ritmester Feddersen ikke havde ydet ham hjælp.

P. Sch.

PROFESSOR, DR. PHIL. H.C.
JØRGEN JØRGENSEN

* 1. april 1894 – † 30. juli 1969

»En sjælden mand«, skriver han i sin nekrolog over Jørgen Jørgensen (»Politiken«), »vor tids skarpsindigste filosof i dette århundrede«, siger prof. Søren Holm (»Berl. Tid.«), »Danmarks betydeligste og mest indflydelsesrige filosof efter Harald Høffding«, erklærer prof. N. H. Søb (»Kr. Dagblad«).

Man forstår, at dansk kultur ved Jørgen Jørgensens bortgang har mistet en mand af sjælden karat.

Han var præstesøn, født i Haderup ved Skive, faderen døde allerede 1901, og moderen, Sophie Møller, død 1929, flyttede til Sorø. I den usædvanlig utraditionelle selvbiografi, som J. J. skrev i Københavns Universitets festskrift, da han 1966 blev æresdoktor i filosofi (promovere den 24. november), fortæller han, hvorledes han efter at have været nr. 1 i mellemskolen sløjede af i gymnasiet og sluttede af med en middelmådig studentereksamen. (Han gik på Sorø 1905–12).

Efterhånden forværredes forholdet til moderen, hvis lod som fattig præstehenke sønnen næppe kunne vurdere rigtigt. Da begge kom, hver i sin overgangsalder, gik han op til rektor Hoff og bad, om han ikke kunne blive alumne på skolen – og dagen før havde moderen henvendt sig til Hoff i samme ærinde. J. J. blev alumne, og mellem

ham og moderen indtrådte nogen bedring.

Han ønskede at hellige sig musikken; men hans familie krævede, at denne slette levevej skulle stabiliseres med en universitetsseksamen, hvorfor han studerede filosofi og 1918 tog magisterkonferens.

Videre berettes, at han var så »fræk« at skrive en prisopgave og sandelig 1913 erhvervede guldmedalje derfor, medaljen realiseredes i penge (ca. 108 kr.) – hvad der forskaffede ham hans første og eneste kjolesæt og tillige kvalificerede ham til en alumneplads på Valkendorfs kollegium.

Foreløbig var der ikke noget videre at få ud af filosofien, hvorfor han i årene 1919–26 var sekretær i Jern- og Metalindustriens Sammenslutning. Han konkurrerede uden held om et professorat 1922, men først 1926 ved C. N. Starckes død nåede han sit mål, og i samfulde 38 år docerede han sit fag, indtil han 1964 måtte gå af på grund af alder. 1924 havde han fået Det kgl. danske Videnskabernes Selskabs guldmedalje for en filosofisk prisopgave, 1964 modtog han G. E. C. Gad Fondets hæderspris og – som nævnt ovenfor – æresdoktorgraden 1966 (24/11).

Som filosof er J. J. påvirket af Marburgerskolen og står »Wienerkredsen« (den logiske empirisme) nær. I 30'erne stiftede han personligt bekendtskab med sit store forbillede Bertrand Russell, men senere skiltes deres veje på politiske spørgsmål. Med Niels Bohr førte han adskillige samtaler om erkendelsesteoretiske emner, men efterhånden tog han et vist forbehold over for Niels Bohrs filosofiske ideer.

Som rusforelæser lagde han vægt på det logiske og erkendelsesteoretiske, og han søgte at give de studerende indsigt i de forskellige videnskabers metoder og principper. Hans hovedværk er »Psykologi på biologisk grundlag« 1942–46.

I sin selvbiografi kommer J. J. også ind på sin politiske anskuelse; han var østeuropæisk orienteret; i mange år (1949–64) formand for Landsforeningen til Samvirke mellem Danmark og Sovjetunionen; han forsvarede Sovjets overgreb mod Ungarn, og han erklærede den kapitalistiske presses fremstilling af de østlige lande for et vrængbillede.

Hans rige var af denne verden, han stod uforstående over for kristendommen og religion i det hele; han ville ikke tro på andet, end hvad han kunne tage og føle på. Tanken om død og udslættelse har han fra de helt unge år taget med den største sindsro. Med døden er alt forbi.

Han erklærer selv, at hans liv har været lykkeligt. Det skyldes frem for alt hans kone, et dejligt menneske, hvis hjertelighed og livlighed på velgørende måde modvirkede hans trang til melankoli og ærgrelse. (Han ægtede 1922 Krista Kjær, f. 1900, død 1965). Efter hendes død vegeterer han, fortæller han, afventende sin egen bortgang, som han imødeser roligt og uden frygt. Han føler en vis tilfredsstillelse ved, at hans legeme efter døden kan gøre lidt nytte ved medicinske studenter sektionsøvelser.

Enig eller uenig med ham – ét står fast: Han levede og tænkte med konsekvens, og den kolde, klare logiker be-

sad et ikke ringe hjertelag og ofrede sig ofte for andre, og musik og rejser lyste op i hans tilværelse. P. Sch.

Gamle Soranere og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har fødselsdag i september:

2. Fabrikant *Henrik Serup Varming* (f. 1884), IV '00. Indehaver af et droge i Chicago.
4. Ernæringskonsulent *Hans Jakob Soer* (f. 1919), Nørre Voldgade 50, 1358 København K.
8. *Axel Hanson* (f. 1909), Engblommevej 12, 2400 København N.V.
10. Arkitekt (M.A.A.) *Vilh. Lauritzen* (f. 1894), Bernstorffsvej 93 B, 2900 Hellerup.
10. Civilingeniør *Georg Sylwander* (f. 1909), Karlaplan 12, Stockholm.
10. Major *Knud Otto Gamst-Pedersen* (f. 1919), Carl Johans Gade 15, 2100 København Ø.
11. Købmand *Knud Ingerslev* (f. 1899), Nørregade 22, 5000 Odense.
11. Repræsentant *Niels Aage Thimm Jordan* (f. 1919), P. O. Box 1599, Bulawayo, Rhodesia.
12. *Thorkild Peter Niels Enevoldsen Hansen* (f. 1884), på Sorø 1897-99.
16. Forpagter *Torben Mørck* (f. 1909), »Nordruplund«, pr. 4190 Munke-Bjergby.
18. Boghandler *Hans Nicolai Niclasen* (f. 1894), Thorshavn, Færøerne.
20. Civilingeniør *Steen Hagemann Haselbalch* (f. 1909), Tranegårdsvej 25, 2900 Hellerup.
22. Skovrider *Thorvald Kaspersen* (f. 1899), Fredskovsminde, 4180 Sorø.
24. Sagfører, cand. jur. *Wolmar Veik* (f. 1899), 5610 Assens.
26. Ekspeditionssekretær *Doron Neuhaus* (f. 1909), Springbanen 85, 2820 Gentofte.
27. Civilingeniør *Svend Aage Larsen* (f. 1919), Hasselvej 58, 2720 Vanløse.
28. Direktør *Jørgen Juel Wiboltt* (f. 1919), Kristinehøj, pr. 3460 Birkerød.
30. Fhv. amtslæge *Max Christiansen* (f. 1889), Frederiksberg Allé 78, 1820 København V.

Den 16. juni blev kontorchef G. N. Bugge (r. '09) udnævnt til æresmedlem af Dansk Røde Kors. Professor Erik Husfeldt talte, og prins Henrik overrakte udnævnelsen. Der er i øjeblikket kun 2 æresmedlemmer i Røde Kors.

Sognepræst *Immanuel Christensen* (s. '18), der den 23. juli fyldte 70, blev efter at have været præst i Næsborg og Skibsted, 1947 sognepræst ved Timotheus Kirke i Valby. Her fik han det vanskelige hverv at efterfølge den højt ansete Kr. Jensen, men han løste opgaven og står nu ved sin afsked (fra 31. juli) som en nidkær kirkemand, respekteret og tillige afholdt for sin flid og hjælpsomhed. Han har sat spor, han vil blive savnet.

SORANERBLADET: REDAKTION

Højagervej 67, Rungsted Kyst, lektor P. Schjærff Tlf. 86 38 32 (ansvarshavende) og Algade 70, Vordingborg, overbibliotekar C. G. Elberling (ulønnet medarbejder) Tlf. 511 (subs 638).

SORANSK SAMFUND

Kasserer: Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10, 2860 Søborg
Tlf. 69 11 44, giro 1710

EKSPEDITION:

Høje Gladsaxe torv 2, 2860 Søborg.
Direktør N. E. Løgstrup. Tlf. 69 36 83.

Fr. Palm Greisens bogtrykkeri, København

SOLMULD

*Forbedrer
jorden
og giver
en endnu
smukkere
have*

ORLA NIELSEN

(03) 63 02 58

Byens førende forretning i
Akademibeklædning

HOTEL

**POSTGAARDEN
SORØ**

(03) 63 22 22

1. kl. værelser og smukke
selskabslokaler
Største og førende

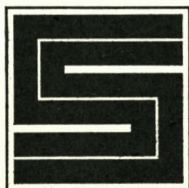
**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 7163

MERKUR ^{A/s}

HERMODSGADE 24
ÆGIR 8888

*Kaffe og The
en gros*

**Sparekassen
Sjælland**

135 sparekassekontorer på Sjælland

BANKEN

for Sorø og Omegn

FILIAL AF
PRIVATBANKEN
I KJØBENHAVN A/S

TH. C. JENSEN
1ste KLASSES SKRÆDERI

Vedelsgade 14
(03) 63 03 58
4180 Sorø

Kalundborg Shipping Agency

J. Rødgaard Hansen
statsaut. skibsmægler
Kalundborg

Telex: 5477 Kalship
(03) 51 17 00

Etablissementet PARNAS

Telf.: (03) 63 06 36

Hotel - Restaurant

Elegante møde- og selskabs-
lokaler

Vis-a-vis Sorø Akademi

Åben medio april-oktober

Frede Lerche Madsen

Mogens Krog-Meyer
Højesteretssagfører

Gothersgade 109, K.
Minerva 5800

HR FULDMÆGTIG
LOUIS VICTOR A MATHIESEN
VESTERBROGADE 206-3 TV
79 KØBENHAVN V

AUG. BORGEN assurance (WINTHERUR)

Gamle Soranere tilbydes nu en
gratis, uforbindende forsikringsrevision

Overenskomst med Dansk Ingeniørforening
og Lægernes Forsikringsforening

Alle forsikringer - Studieforsikring
assurandør JON TRUELSEN

Bakkesvinget 2 - 2880 Bagsværd
(01) 98 35 22 (bedst 9-12)

Guldhals
eksport

Silver
luksus-pilsner

luksusøl
til hverdagspris
H A R B O E